

Ludisia discolor

JOULUKUU 2008

(syn. *Goodyera discolor*, *Haemaria discolor*)

©Teksti Visa Lipponen, kuva Matti Hulkkonen

Ludisia on maaorkidea, jota kasvatetaan pääasiassa kauniiden lehtien takia. Se kasvaa laajalla alueella trooppisessa Kaakkois-Aasiassa Etelä-Kiinan ja Sumatran välisellä alueella.

Ludisia-suvussa on vain yksi varsinkin lehtien väritykseltä suuresti muunteleva laji. Muuntelu on ludisialle ominaista, sillä pölytyskokeissa on todettu, että omalla siitepölyllä pölytetyn kasvin siemenistä kasvatetut jälkeläiset voivat olla mitä tahansa aina puhtaan vihreälehtisestä voimakkaan purppuranpunalehtisiin ja värikässuonisiin. Kaikkia ludisiasta kuvattuja erilaisia muunnoksia (variaatioita) onkin paras pitää pelkkinä lajikkeina, jossa lajikenimi ilmaisee millaisesta lehtivärimuodosta on kyse. Ludisian alkuperäisessä kuvauksessa (Ker Gawler 1818) kasvin mainitaan olevan lehdiltään kaksivärinen, yläpinnalta mustahkon vihreä ja alapinnalta purppuranpunainen. Lehden yläpinnan suonituksesta ei mainita sanaakaan, ja kuvauksen yhteydessä olevan värikuvataulun lehdissä ei ole värikkäitä suonia.

Kasvatus

Kaikista orkideoista ludisia lienee se helppohoitaisin. Sillä on mehevä kasvualustan pinnalla tai sen sisällä kasvava maavarsi, jonka kärkeen kehittyvä lehtiruusu. Kasvi viihtyy parhaiten valoisalla itä- tai länsi-ikkunalla, tulee mainiosti toimeen myös pohjoisikkunalla ja voi olla eteläikkunallakin, kunhan se suojataan kesällä suoralta auringolta. Mitä valoisampi kasvupaikka on, sen tanakampia versoista kasvaa.

Ludisia kukkii vuoden pimeimpään aikaan, yleensä joulun tienoilla. Lehtiruusuksen koko vaikuttaa kukintaan, ja kookkaimpien lehtiruusuksien kukinto saattaa olla yli 30-kukkainen pienempien lehtiruusuksien kukintojen jäädessä alle 10-kukkaisiksi. Yleensä ludisia kukkii samanaikaisesti kaikista lehtiruusuksistaan. Lajikkeesta riippuen kukat ovat joko tuoksuvia tai tuoksuttomia.

Kukkineen lehtiruusuksen lehdet kuihtuvat keväällä ja jäljelle jää vain lehdetön tynkä. Uudet lehtiruusuksat alkavat kasvaa mehevistä maavarsista vähän ennen lehtien kuihtumista tai pian kuihtumisen jälkeen, ja kukkivat jo seuraavana jouluna.

Ludisia viihtyy käytännössä kaikenlaisissa kasvualustoissa. Tärkeintä on, että kasvualusta on samanaikaisesti

sopivan ilmava ja pidättää riittävästi kosteutta kasvin tarpeisiin. Kasvualustakokeiluistani parhaiten minulla ovat menestyneet yksilöt, joiden kasvualustana on ollut Kekkilän kestromultaa, silputtuja metsätammen lehtiä ja pinjankuorimurskaa, kolmannes kutakin.

Kasvualusta pidetään koko vuoden niukan kosteana siten, että vettä annetaan aina kun kasvualusta on kuivahtanut.

Ludisiaa voi helposti lisätä jakamalla tai pistokkaista. Pistokkaissa ei tarvitse olla juuria, ja ne juurtuvat helpoiten vesilasissa. Pistokkaat voi pistää myös suoraan kosteaan kasvualustaan, esimerkiksi turpeeseen.

Minulla ludisia on ollut ainoa orkidea, joka on selvästi viihtynyt ikkunalaudalla paremmin kuin kasvikaapissa.

Kasvikaapissani yksikään ludisioistani ei koskaan suostunut kukkimaan toisin kuin ikkunalaudalla, jossa ne kukkivat säännöllisesti vuosittain.

Kirjallisuus

Ker Gawler, J. 1818: *Goodyera discolor*. Brasil *Goodyera*. – Bot. Reg. 4: t. 271.
